

ROZDZIAŁ I: POLSKA I ŚWIAT W XII–XIV WIEKU

Temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
1. Wyprawy krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1095 r. – synod w Clermont, 1096 r. – pierwsza krucjata, 1291 r. – upadek twierdzy Akka • poprawnie posługuje się terminami: krucjata, krzyżowcy, Lewant, zakony rycerskie • prawidłowo sytuuje na osi czasu okres wypraw krzyżowych • przedstawia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi • wymienia zakony rycerskie założone podczas krucjat: joannitów, templariuszy, Krzyżaków • lokalizuje na mapie Palestynę • wskazuje co najmniej jedną przyczynę oraz jeden skutek wypraw krzyżowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny wypraw krzyżowych • podaje lata wydarzeń: 1099 r. – zdobycie przez krzyżowców Jerozolimy, 1202–1204 – czwarta krucjata, zdobycie Bizancjum przez krzyżowców • przedstawia zasady funkcjonowania zakonów rycerskich • wskazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • porównuje uzbrojenie i sposób walki rycerzy europejskich z wyposażeniem oraz taktyką walki saracenów • omawia pozytywne i negatywne skutki wypraw krzyżowych
2. Polska dzielnicowa	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: statut, senior, princeps • wskazuje na mapie dzielnice Polski: Małopolskę, Wielkopolskę, Mazowsze, Śląsk, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie • podaje wydarzenie, które rozpoczęło rozbicie dzielnicowe (testament Bolesława Krzywoustego 1138 r.) • omawia przyczyny i skutki konfliktów wewnętrznych trwających podczas rozbicia dzielnicowego • wymienia synów Bolesława Krzywoustego oraz przyznane im ziemie • przedstawia najważniejsze przemiany gospodarcze w Polsce w XIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1180 r. – zjazd w Łęczycy, 1227 r. – zjazd w Gąsawie • omawia przyczyny i skutki odstąpienia od zasady senioratu • wskazuje tereny utracone przez książąt piastowskich w czasie rozbicia dzielnicowego, m.in. Pomorze Szczecińskie, ziemię lubuską, drohiczyńską i chełmińską • wymienia grupy społeczne, które dążyły do przywrócenia jedności państwa polskiego • omawia przemiany gospodarcze na ziemiach polskich – rozwój osadnictwa i rzemiosła, wydobywanie złota, srebra oraz łoświu, wybudowanie kopalni soli w Bochni i Wieliczce
3. Mongołowie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok bitwy pod Legnicą – 1241 r. • przedstawia dokonania postaci: Czyngis-chana, Henryka Pobożnego • poprawnie posługuje się terminami: jarłyk, haracz, chan • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Mongołów • wymienia tereny w Europie, które atakowali Tatarzy • podaje co najmniej jeden skutek najazdu tatarskiego na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok bitwy nad rzeką Kałką – 1223 r. i przedstawia skutki tego starcia • opisuje zasady organizacji państwa mongolskiego • wymienia skutki najazdów tatarskich na państwa europejskie • szczegółowo omawia znaczenie oraz skutki bitwy pod Legnicą • określa przyczyny sukcesów militarnych Mongołów • charakteryzuje stosunek Europejczyków do Mongołów • wyjaśnia pochodzenie określenia <i>Tatarzy</i>
4. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok sprowadzenia Krzyżaków do Polski – 1226 r. • wskazuje na mapie tereny państwa krzyżackiego • omawia rozwój terytorialny państwa zakonnego • wymienia plemiona podbite przez Krzyżaków: Prusów i Jaćwingów • podaje korzyści i zagrożenia wynikające z osiedlenia się Krzyżaków w Prusach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę powstania zakonu krzyżackiego • wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski • omawia etapy budowy państwa zakonnego • charakteryzuje zamek w Malborku jako przykład średniowiecznej fortyfikacji • wskazuje, jaki wpływ mieli rycerze zakonnicy na rozwój gospodarczy podbitych ziem polskich

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Malbork 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny sukcesów militarnych i gospodarczych państwa krzyżackiego omawia okoliczności zajęcia przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>komturia</i>
5. Zjednoczenie państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> podaje lata wydarzeń: koronacja Przemysła II – 1295 r., Wacława II – 1300 r., Władysława Łokietka – 1320 r. poprawnie posługuje się terminami: starosta, grosz praski przedstawia przyczyny podejmowania prób zjednoczenia ziem polskich wymienia książąt piastowskich dążących do połączenia ziem polskich: Henryka Probusa, Przemysła II, Władysława Łokietka omawia znaczenie koronacji Władysława Łokietka w Krakowie dla integracji państwa polskiego wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Władysława Łokietka opisuje próby odzyskania przez Władysława Łokietka Pomorza Gdańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje etapy jednoczenia ziem polskich na przełomie XIII i XIV w. omawia zmiany gospodarcze i administracyjne wprowadzone za panowania Wacława II prezentuje dokonania Władysława Łokietka w procesie jednoczenia ziem polskich wymienia tereny wchodzące w skład państwa polskiego za panowania Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka opisuje przyczyny i przebieg buntu możnowładców pod wodzą wójta Alberta omawia konflikty państwa polskiego z Krzyżakami i Czechami przedstawia okoliczności i przebieg bitwy pod Płowcami w 1333 r. określa rolę Polski na arenie międzynarodowej wyjaśnia znaczenie sojuszy zawartych przez Polskę z Danią i Węgrami
6. Państwo Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> podaje lata wydarzeń: 1335 r. – zjazd w Wyszehradzie, 1343 r. – pokój w Kaliszu z Krzyżakami, 1364 r. – ufundowanie Akademii Krakowskiej, 1370 r. – śmierć Kazimierza Wielkiego poprawnie posługuje się terminami: przywilej składu, prawo przymusu drogowego, poradne charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego określa przyczyny i skutki ekspansji na tereny Rusi Halickiej wymienia reformy gospodarcze wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego omawia wkład Kazimierza Wielkiego w umocnienie państwa polskiego pod względem politycznym i gospodarczym wskazuje na mapie państwo Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje lata wydarzeń: 1366 r. – podbój Rusi Halickiej, 1348 r. – pokój w Namysłowie wskazuje cele polityki Kazimierza Wielkiego związane z umacnianiem pozycji państwa polskiego opisuje działania dyplomatyczne Kazimierza Wielkiego mające na celu zakończenie sporów z Czechami i Krzyżakami charakteryzuje znaczenie podboju Rusi Halickiej dla rozwoju gospodarczego państwa polskiego omawia reformy wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego i ich znaczenie dla unifikacji i rozwoju gospodarczego ziem polskich prezentuje politykę Kazimierza Wielkiego wobec Żydów podaje przykłady miejscowości, w których wybudowano Orle Gniazda przedstawia rozwój terytorialny państwa Kazimierza Wielkiego